

References

1. Bataille, G. (1997). L'Expérience intérieure. St. Peterburg: Axioma [in Russian].
2. Baudrillard, J. (2004). Simulacra & Simulation. Kiyv: Osnovy [in Ukrainian].
3. Guseva, L. (n.d.). Matthew Bourne's «Sleeping Beauty» at the Chekhov Festival. Retrieved from <http://www.belcanto.ru/13062501.html> [in Russian].
4. Deleuze, G. (1998). Plato & Simulacrum. Tomsk: Aquarius Publishing house [in Russian].
5. Kiryushin, A., & Astashova, A. (2012). The Idea of Simulacrum in Understanding Virtual: From Plato to Postmodernism. Retrieved from <http://human.snauka.ru/2012/08/1593> [in Russian].
6. Shadronov, S. (2013). «Sleeping Beauty» by Tchaikovskiy, «New Adventures» Company. Retrieved from <http://users.livejournal.com/-arlekin-/2587954.html> [in Russian].
7. Sheiko, V. (2011). Culturology: Tutorial. Kharkiv: HDAK [in Ukrainian].
8. Shumakov, S. (2016). Matthew Bourne's performances will be shown in Russian cinemas. Retrieved from http://tvkultura.ru/article/show/article_id/153643/ [in Russian].
9. Insight: Matthew talks about sleeping beauty Insight conversation. (2013). Retrieved from <http://new-adventures.net/sleeping-beauty/news/insight-matthew-talks-about-sleeping-beauty> [in English].

УДК 791.4

*Казарян Аліна Робертівна,
аспірантка кафедри культурології
та культурно-мистецьких проєктів
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв
kazaryana@mail.ru*

**МУЗИЧНІ ОБРАЗИ ДЖЕЙМСА ХОРНЕРА –
«ДУША Й СЕРЦЕ» КІНОФІЛЬМУ**

Мета роботи. Дослідження пов'язане з аналізом творчості провідного американського кінокомпозитора Джеймса Хорнера. **Методологія дослідження** полягає в застосуванні аналітичного методу: аналіз партитур, музичного матеріалу до обраних кінотворів, відеоінтерв'ю композитора, студійних аудіо- та відеозаписів оркестру та виконавців під керівництвом та диригуванням Хорнера. Проведено огляд наукових статей, дисертацій американських мистецтвознавців, музичних теоретиків. У дослідженні застосовується метод теоретичного узагальнення: виявлено особливості функціонування звукового образу в композиціях Джеймса Хорнера. **Наукова новизна** роботи полягає в аналізі творчості Джеймса Хорнера та виявленні характерного композиторіві стилю написання музичних композицій. **Висновки.** В статті розглядається важливість аналізу музичного матеріалу провідного американського кінокомпозитора Джеймса Хорнера, створеного до найкращих кінофільмів останніх двох десятиріч. Виявлено структуру музичного матеріалу, взаємозв'язок звукових образів.

Ключові слова: композитор Джеймс Хорнер, кіномузика – музика до фільмів, американська кінематографія, американські кінокомпозитори.

Казарян Алина Робертовна, аспирантка кафедри культурології та культурно-художественних проектів Національної академії керівних кадрів культури та мистецтв

Музыкальные образы Джеймса Хорнера – «душа и сердце» фильма

Цель работы. Исследование связано с анализом творчества ведущего американского кинокомпозитора Джеймса Хорнера. **Методология исследования** заключается в применении аналитического метода: анализ партитур, музыкального материала избранных кинопроизведений, видеointервью композитора, студийные аудио- и видеозаписи оркестра и исполнителей под управлением и дирижированием Хорнера. Проведен обзор научных статей, диссертаций американских музыковедов, музыкальных теоретиков. В исследовании применяется метод теоретического обобщения: выявлены особенности функционирования звукового образа в композициях Джеймса Хорнера. **Научная новизна** работы заключается в анализе творчества Джеймса Хорнера и выявлении характерного автору стиля написания музыкальных композиций. **Выводы.** В статье рассматривается важность анализа музыкального материала ведущего американского кинокомпозитора Джеймса Хорнера, созданного для лучших кинофильмов последних двух десятилетий. Выявлена структура музыкального материала, взаимосвязь звуковых образов.

Ключевые слова: композитор Джеймс Хорнер, киномузыка – музыка к фильмам, американская кинематография, американские кинокомпозиторы.

Kazarian Alina, postgraduate of the Culturology and cultural art projects the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts

Musical images of James Horner - "heart and soul" of the film

Purpose of Article. The purpose of the article is to analyse the creativity of James Horner, an American leading film composer. **Methodology.** The research methodology includes an analytical method, which allows the author to research scores, music material of the selected film works, videos of the composer's interviews, studio audio and video records of the orchestra and singers under Horner's control and conducting. The scientific papers of the American musicologists, music theorists are reviewed. In the study the author uses a method of theoretical generalization to distinguish the features of the functioning of the sound images in Horner's compositions. **Scientific novelty.** The scientific novelty of this work is the analysis of Horner's works and the researching of the composer's style in creating of a musical compositions. **Conclusions.** In the article the importance of analysing the musical material, created for the best films of the last two decades, of James Horner, leading American film composer is highlighted. The structure of the musical materials and the relationship of sound images are revealed.

Keywords: James Horner, a composer, film music – music for films, American cinematography, American film composers.

Актуальність теми дослідження. Вітчизняні культурологи та мистецтвознавці активно досліджують кіномузику, аналізують найкращі твори вітчизняного та світового кіно. Тема кіно достатньо висвітлена, проте практично відсутні матеріали, присвячені аналізу музики провідних американських кінокомпозиторів останніх двох десятиріч.

Мета дослідження. Проаналізувати та дослідити творчість провідного американського кінокомпозитора Джеймса Хорнера.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Американськими теоретиками та мистецтвознавцями найбільш досліджена творчість таких кінокомпозиторів Голівуду: Джона Вільямса, Ганса Ціммера, Джеймса Хорнера, Александра Десплата, Говарда Шора, Томаса Ньюмана, Джеймса Ньютона Говарда та Алана Сільвестрі.

Серед досліджень, присвячених аналізу творчості Джеймса Хорнера, більшість матеріалів знаходимо стосовно ранніх робіт композитора. Так, Френк

Мартін Леман в дисертації «Reading Tonality Through Transformational Hermeneutics Music of Hollywood» на здобуття наукового ступеня доктора філософії (з теорії музики) Гарвардського університету, Кембридж Массачусетс, аналізує творчість таких голлівудських композиторів, як Джон Вільямс, Джеймс Хорнер, Джеррі Голдсміт та інших. Розділ п'ятий присвячений детальному аналізу музики до кінофільму «Ігри розуму» - «Patterns and Paranoia in A Beautiful Mind», шостий – аналізу кінотвору «Зоряний шлях» - «Sublime Sequences and Spaces in Star Trek». Проте є роботи, присвячені аналізу музики більш пізніх робіт Хорнера, серед яких дослідження Тренг Нгуєни «The role of music in storytelling: a study of James Cameron's Avatar».

Проаналізуємо музику одного з найкращих «кінокомпозиторів Нового Голівуду» Джеймса Хорнера, що створена до обраних кінофільмів (за версією американської кінематографічної бази даних IMDb, термін «кінокомпозитори Нового Голлівуду» застосовується до композиторів, активна творчість яких припадає на 1985-2016 рр.). Для цього необхідно виявити особливості функціонування музичного образу, притаманні американській кіномузиці останніх двох десятиріч.

Виклад основного матеріалу. Кінематограф становить значну частину сучасної культури багатьох країн, а кіноіндустрія є значущою галуззю економіки. Виробництво художніх фільмів зосереджено на кіностудіях, першою з яких вважається побудована Томасом Едісоном 1893 року студія для кінозйомок «Чорна Марія» в Сполучених Штатах (Вест-Орандж, штат Нью-Джерсі). Від часу заснування першого у світі павільйону для кінозйомок, американське кіномистецтво вважається провідним серед усіх країн світу. Найкращі спеціалісти – від режисерів, операторів, акторів до композиторів залучені до американської кіноіндустрії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кіно належить до аудіовізуального мистецтва та є синтетичним видом. Воно поєднує в єдине ціле елементи різних видів мистецтва: театру, літератури, музики та образотворчого мистецтва. Кожен з елементів є невід'ємною важливою складовою, проте роль музики в кінофільмі годі переоцінити. Неможливо уявити кінострічку без музичного оформлення. Музика співіснувала з відеорядом кінофільму навіть тоді, коли мови ще не було на екрані - за часів німого кіно. І хоча музика була завжди одним з невіддільних елементів фільму з часів зародження кінематографа, сьогодні її роль настільки зросла, що композитор повинен бути одним з режисера. Безліч сучасних кінокомпозиторів тісно співпрацюють з режисерами: Майкл Giacchino і Джей-Джей Абрамс («Місія нездійсненна III» (2006), «Super 8» (2011)); Стів Яблонски й Майкл Бей («Трансформери (2007), «Трансформери: Помста занепалих» (2009)); Джеймс Хорнер і Джеймс Кемерон («Чужі» (1986), «Титанік» (1997), «Аватар» (2009)) та багато інших.

Одним з найкращих кінокомпозиторів «Нового Голлівуду» вважається Джеймс Хорнер. Найбільш пам'ятні «оскароносні» мелодії останніх двадцяти років належать Хорнеру. Народився Джеймс Хорнер у Лос-Анджелесі 14 серпня 1953 року в єврейській родині. Батько Хорнера - голлівудський художник-постановник Херрі Хорнер (1910-1994), австро-угорського походження з Голи-

ця в Богемії, був двічі лауреатом премії «Оскар»: уперше - 1949 року за роботу над фільмом Уільяма Уайлера «Спадкоємиця» та вдруге - 1961 року, коли працював над драмою «Хастлер» Роберта Россена. Мати композитора - Джоан Рут Франкл, була уродженкою Канади.

Джеймс Хорнер навчався в Королівському музичному коледжі в Лондоні (Англія) до переїзду в Каліфорнію в 1970-і роки. Отримавши ступінь бакалавра в галузі музики в Університеті Південної Каліфорнії, Хорнер продовжує навчання в Каліфорнійському Університеті в Лос-Анджелесі, де отримує ступінь магістра і викладає теорію музики, а пізніше здобуває ступінь доктора філософії зі спеціальності «Теорія музики й композиція». Джеймс Хорнер почав писати музику до студентських фільмів для Американського інституту кіно наприкінці 1970-х років. Його перші роботи написані для малобюджетних фільмів жахів та наукової фантастики, проте Хорнер завжди ставився до роботи сумлінно, незалежно від гонорару.

Першим великим проектом Джеймса Хорнера вважається науково-фантастичний фільм «Зоряний шлях 2: Гнів Хана» (1982), до якого його запросив режисер картини Ніколас Мейер. Ця робота стала початком стрімкої блискучої кар'єри композитора Джеймса Хорнера в Голлівуді у співробітництві з такими режисерами, як Джордж Лукас, Стівен Спілберг, Олівер Стоун та режисерами-однодумцями: Джеймсом Кемероном, Мелом Гібсоном, Роном Говардом, Філом Робінсоном, з якими у Хорнера склалася особливо тісна співпраця. Він завжди працював на межі можливостей, намагаючись створити найкращу музику до стрічки, оригінальну, зосереджуючись на якості своєї роботи, а не на бюджеті фільму. «Я дуже перебірливий і не маю бажання працювати над тими фільмами, в яких більшість із композиторів залюбки беруть участь. Сьогодні майже всі фільми - фільми-екшн. І хоча я отримую багато пропозицій, я вимушений відмовлятися, тому що розумію – мені не запропонують зробити щось, на що я дійсно здатен, щось оригінальне. Мені запропонують створити музику за певною схемою, а я дуже впертий» [1]. Завдяки ідейному ставленню Хорнера щодо відбору картин, кожна наступна робота композитора – шедевр, що занурює нас у дивовижний світ музики – від класики до полінезійського багатоголосся.

Після «Зоряного шляху» Хорнер пише музику для високобюджетних фільмів. Серед його робіт – музика до науково-фантастичних фільмів: «Зоряний шлях 3: У пошуках Спока» (1984, реж. Леонард Німой), «Кокон» (1985, реж. Рон Говард), «Чужі» (1986, реж. Джеймс Кемерон – номінація на «Золотий Глобус» і «Оскар»), «Аватар» (2009, реж. Джеймс Кемерон - премії «Золотий Глобус», ВАФТА і номінація на «Оскар»); історичного фільму-драми «Хоробре серце» (1995, реж. Мел Гібсон - премія «Золотий Глобус» і номінація на «Оскар» та ВАФТА), «Троя» (2004, реж. Вольфганг Петерсен), «Новий Світ» (2005, реж. Теренс Малік), біографічного фільму-драми «Ігри Розуму» (2001, реж. Рон Говард - номінація на «Золотий Глобус» і «Оскар»), трилер «Аполлон-13» (1995, реж. Рон Говард – номінація на «Оскар»), пригодницький вестерн «Легенда Зорро» (2005, реж. Мартін Кемпбелл) та інші.

Світове визнання Хорнер отримав за роботу над фільмом «Титанік» (1997, реж. Джеймс Кемерон), який побив усі можливі рекорди Голлівуду, здобувши 11 «Оскарів», серед них і два за найкращу музику до фільму й найкращу пісню «My heart will go on» у виконанні Селін Діон та три нагороди Греммі: за запис року, пісню року та найкращу пісню до кінофільму. Музика Хорнера для Титаніка стала найбільш продаваним оркестровим саундтреком у історії.

Всі три картини 2015 року, до яких Хорнер написав музику («Лівша» (2015), «Тотем вовка» (2015) та «33» (2015)) були включені до переліку кандидатів на премію «Оскар» за найкращий оригінальний саундтрек. Хорнер уже почав роботу над римейком «Чудової сімки», коли розбився в літаку 22 червня 2015 року.

Характерним для музики Джеймса Хорнера є поєднання великої кількості різножанрових елементів - класичного оркестрового звучання з гармонійним впровадженням електронної музики та використанням нетрадиційних музичних інструментів, притаманних музиці різних країн світу. Так, у історичній драмі «Хоробре серце» (1995, реж. М. Гібсон) Хорнер часто використовує японську бамбукову флейту сякухачі (традиційним для якої є виконання мелодій для буддистських медитацій). Волинку – традиційний інструмент багатьох народів Європи, головний національний інструмент Шотландії, Хорнер долучає не тільки до музичного матеріалу «Хороброго серця», де відображає найбільш скорботні сцени – передає дух вільної незалежної Шотландії, а й у інших історичних драмах. В музиці до кінострічки «Троя» (2004, реж. Вольфганг Петерсен), волинка використовується як другорядний фоновий інструмент, у сценах «затишшя, заспокоєння» перед визначними великими битвами. Адже, цей старовинний інструмент був добре відомий давнім грекам та римлянам.

Нерідко композитор звертається до «екзотичної» вокальної музики - від соліста до хору. Багато з його саундтреків містять жіночі вокалізи: «Доблесть» (1989), «Титанік» (1997), «Ігри розуму» (2001); хор: болгарське багатоголосся - «Троя» (2004); полінезійське багатоголосся - «Аватар» (2009).

Музика Джеймса Хорнера легко впізнавана за багатством аранжування, що дозволяє точніше створити музичні образи: якнайглибше підкреслити характер персонажу, відобразити внутрішній емоційний стан героїв, відтворити час і місце дії, зануритися в атмосферу картини.

За допомогою партитур та мультимедійних джерел було проаналізовано музичний матеріал до обраних фільмів: історична драма «Хоробре серце», історична мелодрама «Титанік», історичного фільму-драми «Троя» та науково-фантастичного фільму «Аватар».

Робота над історичною драмою «Хоробре серце» (1995) – друга з трьох співпраць композитора Джеймса Хорнера з режисером Мелом Гібсоном після кінофільму «Людина без обличчя» (1993). Музичний матеріал до «Хороброго серця», запис якого відбувався на студії Abbey Road за участю Лондонського симфонічного оркестру, став одним із найбільш комерційно-успішних саундтреків всіх часів. Музика до фільму отримала неабияке визнання кінокритиків та глядачів і була номінована на нагороди: премія «Оскар» (за найкращий драматичний саундтрек), «Золотий Глобус», Saturn Award, BAFTA Award. 1996 року

фільм «Хоробре серце» був висунутий на 10 номінацій «Оскар» і здобув 5 із них, зокрема за «найкращий звуковий монтаж».

Для того, щоб надати музичній атмосфері фільму шотландського колориту, Хорнер використовує ірландську волинку, ірландський барабан боран та кельтську народну дудку «вістл» («whistles» – родина інструментів, подібних до флейти») [2]. Він також впроваджує різні штрихи за допомогою синтезованих звуків. Саундтерк до фільму містить фрагменти кельтської музики, близькі за звучанням до музичного матеріалу композитора, написаного через два роки - до «Титаніка» (1997).

Музичний супровід відображає теми відваги, героїзму шотландців, готовності пожертвувати всім заради свободи, незалежності Шотландії від пригнічення англійців. Шотландський дух і темперамент цього давнішого історичного періоду зосереджено в образі героя фільму, Вільямі Воллесі. Музика намагається підкреслити та посилити його героїчні якості. Починаючи з духових інструментів, що відображають романтичну й водночас рішучу лейттему «Свободи» - до музики сільської, середньовічної Шотландії, Хорнер також дуже проникливо й витончено передає лінію ще однієї теми - «Кохання», якою пронизане життя легендарного національного героя Шотландії Вільяма Воллеса. Тема кохання відображена в композиції під назвою «За любов до принцеси» («For the Love of a Princess»). Вона звучить протягом усієї картини, з'являючись кожного разу в новому аранжуванні: від камерного звучання ніжної шякухачі, яка виконує соло, соло ірландської волинки до грандіозного оркестрового звучання з головною темою у виконанні групи перших скрипок. Залежно від драматургії епізоду тема любові видозмінюється, розповідаючи про почуття до коханої дівчини (дружини), підкреслює ставлення до англійської королеви.

Робота над «Титаніком» почалася задовго до перших зйомок картини. 1994 року режисер Джеймс Кемерон написав сценарій до фільму. В 1995 році режисер особисто зробив 12 занурень до потонулого лайнера, для зйомок екстер'єру та інтер'єру якого, брат режисера Майкл Кемерон – інженер, розробив систему підводних камер. Для спецефектів режисер винайняв 17 студій. Фінальний бюджет картини збільшився до рекордної суми – 200 000 000 доларів (1997). Кінокомпанія «20 Century Fox» вимушена була звернутися по допомогу до фірми-конкурентки «Paramount Pictures», щоб завершити зйомки картини. Для написання музики до такого значущого, масштабного проекту режисер запросив Джеймса Хорнера, з яким працював над «Чужими» (1986).

У музичному аспекті все також відбувалося з максимальною відповідальністю. Для вокалу, що супроводжує всю картину, Хорнер запросив норвезьку співачку Сіссель Шіршебо. Композитор прослухав близько тридцяти співаків, перш ніж вирішив обрати Сіссель, щоб досягти належного стану (настрою) всередині картини. А головну пісню за участю співачки Селін Діон «My heart will go on», Хорнер створив і записав потай від Кемерона, бо режисер був проти будь-якої пісні у фільмі. Коли вже записану пісню Хорнер продемонстрував Кемерону, режисер картини після кількох прослуховувань дав згоду включити пісню до картини. Цей факт стверджує, що композитор може не тільки створювати музику, а й впливати на режисуру кінотвору.

«Моя робота – і це те, що я обговорюю з Джимом (Джеймсом Кемероном) постійно – бути впевненим, що саме відчуває серцем глядач при кожному повороті сюжету. Коли ми втрачаємо героя, коли хтось перемагає, або програє, коли зникає – весь цей час я постійно спрямовую композицію на те, що має відчувати серце. Це моя первинна роль», зазначає композитор [1].

Спочатку для написання музики до історичної драми «Троя» режисером Вольфгангом Петерсеном був запрошений композитор Габріель Яред. Він працював над саундтреком протягом року. Проте, після тестового показу фільму з незакінченою версією музичного оформлення його звільнили, без можливості виправити або змінити музику й компанія Warner Brosers одразу почала шукати заміну. Протягом приблизно чотирьох тижнів Джеймс Хорнер створив новий саундтрек до фільму.

Для жіночого вокалу, що супроводжує всю картину, була запрошена британська співачка, композитор македонського походження Таня Царовська. Авторка пісень відома поєднанням традиційних македонських мелодій з оригінальними сучасними англійськими текстами, «спеціалізується на «балканському й візантійському стилях гармонізації» [5]. Емоційним впливом картина чимало зобов'язана співу Тані. В першій композиції болгарський жіночий хор співає екзотичним вокалізом, який імітує плач, що одразу переносить аудиторію до часів Трої. І щоразу, коли гине воїн і відбувається ритуал спалення, разом з плачем удів звучить «екзотичний» етноспів спочатку соло, потім йому втворює болгарський жіночий хор, що справляє неймовірне враження на глядача. Використання такого «екзотичного» вокалізу – один з найпоширеніших прийомів американських кінокомпозиторів стосовно звукового музичного оформлення епічних військових фільмів. В найдраматичніших сценах, насамперед у поєдинках «один на один» (битва Ахілла з Гектором), головну роль музичного супроводу відіграє звучання ударних інструментів. Бій барабанів починається повільно, поступово прискорюється, що віщує неминучу близьку смерть одного з великих воїнів.

Хорнер також співпрацював з американським співаком, композитором Джошем Гробаном і ліриком Синтією Веїл, щоб написати оригінальну пісню для фінальних титрів фільму «Remember». Її виконав Гробан за участі Царовської. І хоча пісня стилістично тяжіє до жанру поп-музики, саме вокалізи Царовської надають їй необхідного для звукового образу картини відчуття давнини.

Робота над «Аватаром» – третій проект композитора Джеймса Хорнера з режисером Джеймсом Кемероном після «Чужих» (1986) та «Титаніка» (1997). Кінофільм «Аватар» побив рекорд «Титаніка» і став найкасовішим фільмом за всю історію світового кіно; в Україні фільм теж встановив касовий рекорд, зібравши 8,6 млн доларів. Для зйомок «Аватару» були спеціально сконструйовані стереоскопічні камери, що дозволило демонструвати фільм в форматах RealD 3D, Dolby 3D і IMAX 3D. Цей прорив у галузі технології випуску фільмів можна порівняти з появою кольорового кіно. Технологія тривимірного (3D) кіно вважається найсучаснішим способом відтворення аудіовізуального сигналу в світі, що чинить вплив не лише на емоційному, а й на фізичному рівні – глядач стає безпосереднім учасником подій. Після виходу «Аватару» – багато фільмів

почали випускати окрім традиційного формату в форматі 3D, були переобладнані кінотеатри.

Під час виробництва Хорнер пообіцяв Кемерону, що повністю зосередиться на роботі над «Аватаром» і не братиме участі в жодному іншому проекті. Хорнер працював над партитурою з четвертої ранку до десятої вечора протягом всього процесу. В інтерв'ю він заявив: «Аватар» був найважчим фільмом, над яким я працював і найбільшою роботою, яку я здійснив» [1]. Для запису частини саундтрека за участю невеликого хору, що співав мовою інопланетної раси, Хорнер співпрацював з етномузикознавцем Вандою Брайант, щоб створити музичну культуру На'ві. Виконати основну пісню для фільму «I See You» була запрошена британська співачка-поетеса Леона Льюїс.

У музичному матеріалі до «Аватара» присутні два різні саундтреки, що злилися в одне ціле. Перший був створений композитором для відображення звучання лінії світу На'ві, з'єднаний з другим - окремим «традиційним» оркестровим саундтреком. Тому майже всі лейттеми представлені у двох варіантах: тема «Війни» складається з двох окремих мотивів – «Війна На'ві» та «Війна Армії», які містять елементи, подібні до теми «Символізму» – «Людська Армія» та «Світ На'ві», кожна з яких складається з кількох композицій, що зображують світ людей та світ На'ві» [4]. Дерево життя – головний символ світу На'ві, дерево голосів предків та Ейва – богиня, матір, енергія, пов'язана з кожною живою істотою – підкреслюють єдність світу На'ві. В композиціях під назвою «3m1 - Pure Spirits of The Forest (cd mix)» та «3m2 – Jake Meets the Na'Vi» використовується дуже багата звукова палітра: починається трек з китайських дзвіночків – «музика вітру» з синтезованою гармонією, що ніби переливається, струменить, передає зміст назви «чисті духи лісу». Також у композиції присутні індіанські національні інструменти, а наприкінці треку постає голос з шаманською манерою звуковидобування, що символізує близький зв'язок з духами природи, бо індіанці відомі своїм глибинним взаємозв'язком з природою. Джеймс Кемерон спільно з продюсером Джоном Ландау з «Аватару» в статті BBC News сказав: «Музика Джеймса впливала на серце, тому що його серце було таким великим» [1].

Проаналізувавши музику до обраних кінофільмів зазначимо, що в музичному матеріалі композитора зазвичай присутні дві або три лейттеми і один або два мотиви, широко використовується комбіноване з оркестровим – синтезоване звучання. Композитор Джеймс Хорнер брав участь у створенні найбільш знакових фільмів Голлівуда останніх двох десятиріч. Та головним завданням, яке Хорнер ставив перед собою, хай над якими фільмами він працював, було зрозуміти: «Що є серцем фільму?», – говорить композитор, – «я намагався й досягти цього» [1].

Наукова новизна. Творчість одного з найвидатніших американських кінокомпозиторів – Джеймса Хорнера в українському мистецтвознавстві досліджено вперше. Виявлено стиль написання музичних композицій Хорнера, встановлено закономірності функціонування звукового образу в американській кіномузиці.

Висновки. У статті стверджується, що творчість американських кінокомпозиторів «Нового Голлівуду» є недостатньо дослідженою українськими мистецтвознавцями. І хоча деякі з творів американського кіно, що увійшли до світової класики вивчено вітчизняними мистецтвознавцями, велика кількість кінофільмів, особливо останніх двох десятиріч не висвітлена взагалі.

Аналізуючи останні дослідження й публікації виявлено, що кінокритики нерідко звинувачують провідних кінокомпозиторів світу, зокрема й Джеймса Хорнера, в самоплагіаті та порушенні авторських прав. Проте аналіз музичного матеріалу, створеного до кінофільмів Джеймсом Хорнером довів, що, безперечно, відчувається спільна ідея стилістичної єдності музичних образів, мелодійних ліній, інтонацій, притаманних творчій манері композитора. Проте будь-яку свою музику композитор створював, враховуючи найменші нюанси драматургії даного сюжету для того, щоб глядач кожної миті відчував цей вигаданий світ як свій власний. «Джеймс краще за будь-кого розумів, де у фільмі міститься душа», сказав аранжувальник та продюсер Хорнера Саймон Френглен [1].

Література

1. Horner, J. (2015). Biography. Retrieved from <http://www.imdb.com/name/nm0000035/bio> [in English]
2. Leach, R. (2012). What James Horner`s score to Braveheart teaches us about modulation. CF Composer Focus. Retrieved from <http://composerfocus.com/what-james-horners-score-to-braveheart-can-teach-us-about-modulation/> [in English]
3. Lehman, F. (2012). Reading Tonality Through Film: Transformational Hermeneutics and the Music of Hollywood. Doctor`s dissertation. Massachusetts: Harvard Un [in English]
4. Nguyen, T. (2013). The role of music in storytelling: a study of James Cameron`s Avatar. Candidate`s thesis. Australia: RMIT Un [in English]
5. Tzarovska, T. (2011). Biography. Retrieved from http://wikivisually.com/wiki/Tanja_Tzarovska/wiki_ph_id_0
6. Werle, X.D. (2014). The music of World of Warcraft. Lore of epic music. Doctor`s dissertation. Los Angeles: Un of California [in English]

References

1. Horner, J. (2015). Biography. Retrieved from <http://www.imdb.com/name/nm0000035/bio> [in English].
2. Leach, R. (2012). What James Horner`s score to Braveheart teaches us about modulation. CF Composer Focus. Retrieved from <http://composerfocus.com/what-james-horners-score-to-braveheart-can-teach-us-about-modulation/> [in English].
3. Lehman, F. (2012). Reading Tonality Through Film: Transformational Hermeneutics and the Music of Hollywood. Doctor`s thesis. Massachusetts: Harvard Un [in English].
4. Nguyen, T. (2013). The role of music in storytelling: a study of James Cameron`s Avatar. Candidate`s thesis. Australia: RMIT Un [in English].
5. Tzarovska, T. (2011). Biography. Retrieved from http://wikivisually.com/wiki/Tanja_Tzarovska/wiki_ph_id_0 [in English].
6. Werle, X.D. (2014). The music of World of Warcraft. Lore of epic music. Doctor`s thesis. Los Angeles: Un of California [in English].